

Katecheza nr 4 - OŁTARZ – MIEJSCE OFIARY I UCZTY

Ustawodawstwo kościelne podkreśla, że najważniejszym elementem wnętrza kościoła jest ołtarz. Jest on bowiem symbolem Chrystusa, jest miejscem, „z którego ziemia wznosi się ku niebu” (T. Klauser). Ołtarz jest najświętszym przedmiotem w świątyni, powodem jej istnienia i samą istotą. Na nim, pod sakramentalnymi znakami, uobecnia się ofiara krzyża. On także staje się stołem Pańskim, z którego Lud Boży spożywa Ciało i Krew Chrystusa. Ołtarz jest również ośrodkiem dziękczynienia, które się spełnia przez sprawowanie Eucharystii (OWMR 296).

W Starym Testamencie ołtarz uważany był jako miejsce ofiary oraz spotkania z Bogiem. Pierwszy ołtarz, o którym mówi Biblia, został zbudowany przez Noego po jego wyjściu z arki (Rdz 8,20). Abraham zbudował ołtarz dla Pana w miejscu, w którym objawił mu się Bóg (Rdz 12,7). Mojżesz zbudował ołtarz po zwycięskiej bitwie z Amalekitami (Wj 17,15). Z czasem, z powodu błędnego przekonania ludzi, że Bóg przebywa w kamieniu tworzącym ołtarz, stał się on miejscem przeznaczonym wyłącznie do składania ofiar.

Ołtarz chrześcijański stanowi syntezę ołtarzy starotestamentowych, kierując jednocześnie ku ołtarzowi w Niebiańskim Jeruzalem, gdzie spoczywa Baranek złożony w ofierze u początków świata. Na wzór świątyni jerozolimskiej ołtarz chrześcijański jest ołtarzem całopalenia, bo na nim ofiarowany jest Baranek Boży; jest stołem na chleby pokładne, to znaczy na Chleb Eucharystyczny; jest wreszcie ołtarzem wonności, przed którym spala się kadzidło. Od początku ołtarz jako miejsce dokonującej się na nim ofiary, traktowany był jako relikwia. Dlatego przy jego poświęceniu umieszcza się w nim relikwie męczenników. Kamienna mensa nawiązuje do kamienia odrzuconego przez budowniczych, który stał się kamieniem węgielnym (Ps 118,22). Biały obrus wskazuje na płótno, w które zostało owinięte Ciało Pana Jezusa.

Współczesny ołtarz powinien być ustawiony centralnie; ma być stały, tzn. złączony z posadzką, a mensa winna być wykonana z kamienia naturalnego. Na środku ołtarza lub obok niego ma się znajdować krzyż z wizerunkiem Chrystusa Ukrzyżowanego, „który za nas pozwala przebić swój bok, z którego wypływa krew i woda – Eucharystia i chrzest, bądź też krzyż Chrystusa tryumfującego, który wyraża myśl o powtórny przyjsciu i na nie kieruje spojrzenie” (J. Ratzinger, *Duch liturgii*, Poznań 2002, str. 7). Ołtarz powinien być nakryty przynajmniej jednym obrusem, a do sprawowania Eucharystii rozkłada się na nim korporał. Na ołtarzu lub obok niego umieszcza się świeczniki, zawsze w liczbie parzystej (2, 4 lub 6), a gdy Mszy przewodniczy biskup diecezjalny 7. W przyozdabianiu ołtarza należy zachować umiar, aby nie zaciemniać jego przeznaczenia. Godność ołtarza domaga się wreszcie, by nie stawiać na nim żadnych zbędnych akcesoriów, które mogłyby odwrócić uwagę od jedynej rzeczywistości istotnej – dokonywanej na nim ofiary.